

Unsa ang Bt Talong?

Usa kini ka klase sa *genetically modified (GM)* crop nga gimugna pinaagi sa artipisyal nga pagbalhin sa similya sa usa ka mikrobyo (nga gitawag ug *Bacillus thuringiensis*) sa yuta aron makamugna og kaugalingong hilo batok sa mga ulod (Fruit and Shoot Borer o FSB). Gitawag usab kini nga Fruit and Shoot Borer Resistant Talong o FSBR talong. Kung kaunon sa ulod ang Bt Talong, maapil usab nila og kaon ang hilo nga gikan sa mikrobyo nga gibutang sa Bt talong. Tunawon sa hilo ang ilang tiyan ug mao kini ang hinungdan sa ilang pagkamatay.

Naay dakong kalagmitan nga ang Pilipinas mahimong unang nasud sa Asya nga magpagawas ug Bt talong. Mao pud kini ang unang gulay nga naay hilo para sa ulod nga ibaligya sa merkado diri sa Pilipinas.

Kinsa ang nagmugna niining Bt Talong?

Ang Bt talong gimugna sa Maharashtra Hybrid Seed Company o Mahyco, ang lokal nga subsidiary sa Monsanto sa India. Ang Monsanto usa sa mga dagkong korporasyon sa kalibutan. Mao kini ang nanag-iya sa teknolohiya nga gigamit sa pagmugna ug genetically modified crops sama sa Bt Talong.

Kinsa ang nagduso niining Bt Talong sa Pilipinas?

Ang Institute of Plant Breeding sa University of the Philippines sa Los Banos, nga gipanguluhan ni Dr. Desiree Hautea ang nagduso nga dalhon ang Bt talong dinhi sa Pilipinas. Gitagaan sila og libreng lisensya sa Mahyco aron magmugna ug uban pang mga variety nga taas ang pamunga arong ibaligya sa mga mag-uuma. Gisuportahan usab kining proyekto sa USAID, kauban ang Cornell University pinaagi sa Agricultural Biotechnology Support Project (ABSP II). Apan wala nila gipahibalo kung unsa gayud ang ilang mga nasabutan bahin niining proyekto.

Unsang aspeto sa Bt Talong ang namugna diri sa Pilipinas?

Gipahigayon sa Mahyco sa India ang orihinal nga pagbalhin sa Bt nga hilo sa talong nga gikan sa Pilipinas aron makamugna ug Bt talong.

Kaniadtong 2004, gidala sa mga Pilipino nga siyentipiko ang mga talong nga gikan sa Pilipinas sama sa Mara, Mistisa, Dumaguete Long Purple ug Casino sa India aron ibalhin o ibutang ang Bt nga hilo pinaagi sa gitawag nga hybridization. Ang mga liso nga produkto sa maong hybridization ang gidala pagbalik sa Pilipinas sa IPB kaniadtong tuig 2005-2006 aron ipaliwat usab sa mga lokal nga similya sa talong.

Unsa ang kasamtangang ang-ang sa Bt Talong sa Pilipinas?

Gi-aprobahan na niadtong September 29, 2009 sa Bureau of Plant Industry (BPI), ilalom sa Department of Agriculture (DA) ang aplikasyon sa UPLB-IPB sa pagpatigayon ug multi-location field trial sa Bt Talong sa Pilipinas, sa mga mosunod nga mga lugar: 1) University of the Philippines, Los Baños, Laguna, 2) Camarines Sur State Agricultural College, Pili, Camarines Sur, 3) Pangasinan State University, Sta. Maria, Pangasinan, 4) Visayas State University, Baybay, Leyte, 5) Sta. Barbara, Iloilo, 6) Kabacan, North Cotabato, 7) UP Mindanao, Davao City

Unsa ang basehan sa pag aproba sa Bt Talong field releases sa Pilipinas?

Ang dokumento nga gipasa sa Mahyco sa Indian evaluators mao ra usab ang dokumento nga gipasa sa National Committee on Biosafety in the Philippines (NCBP) ug sa IPB. Sa India, ang Bt Brinjal (Brinjal ang tawag nila sa talong) miagi sa dili moubos sa duha ka tuig nga pag-field trials, usa nag-apply ang Mahyco para makomersyo ang Bt Brinjal, niadtong 2009. Pero ang maong aplikasyon wala gi-aprobahan sa Minister of the Environment sa India. Sa Pilipinas, tungod sa kagamayon sa mga impormasyon nga gipadayag sa IPB ug uban pang mga konektadong ahensya sa publiko kabahin sa Bt talong, wala nasayud ang publiko kung aduna naba silay gipahigayon nga risk assessment study o pagtuon kabahin sa posibleng makadaut nga epekto sa Bt Talong sa kinaiyahan ug sa panglawas sa tawo.

Sa laing bahin, adunay kaugalingong pagtuon kabahin sa datus sa Mahyco si Professor Gilles-Eric Seralini, usa ka siyentipiko nga miyembro sa “Independent Reseach and Information on Genetic Engineering (CRIIGEN)” nga komite nga nakabase sa France ug si Dr. Judy Carmen sa Institute of Health And Environmental Research sa New Zealand. Ang maong pagtuon nagpakita nga ang Bt Talong aduna gayud’y risgo sa kinaiyahan ug sa panglawas sa tawo.

Matud pa sa ilang pagtuon, mao kini ang pipila sa mga nailhan nila nga ilang gisumite sa mga Indian evaluators.

- a. Ang Bt Talong giusab aron makamugna og dili pa masayang insecticide toxin o hilo nga wala gigamitan ug toxicity test. Gibuhat kini aron lang mapasayon ang ilang trabaho.
- b. Ang “cells”sa Bt Talong adunay ‘gene’nga nagahatag og resistensya sa kanamycin nga kasagarang gigamit sa mga antibiotics. Kini nagapataas sa risgo sa mga mamamalit o consumers nga mamahimong dili na modawat o resistant sa mga antibiotic nga medisina nga posibleng moresulta sa dili na pagkaayo sa mga sakit pinaagi sa antibiotics.
- c. Milongtad lamang ug 90 ka adlaw ang toxicity test nga gipahigayon sa Mahyco aron makit-an ang epekto sa Bt Talong kung kini kaunon. Kulang kini aron matan-aw o makit-an ang malungtarong epekto niini sama sa posibleng mga sakit.
- d. Dili igo ang pagtuki nila sa malungtarong epekto sa hilo sa Bt Talong sa mga dili kinahanglan hiluan nga mga insekto o mananap sama sa alibang-bang ug uban pa, ug sa maayong kahimtang sa yuta .
- e. Ang pagtuon nga gipahigayon kulang para maghukom nga walay mamahimong kontaminasyon sa mga kasikbit nga mga gitano nga talong. Ang kontaminasyon magahatag ug dakong problema dili lang sa mga mag-uuma, apil usab ang mga mamalitay tungod kay dili nila ma-ilhan kung ang ilang tanum o gipalit nga talong kontaminado na kini ug genetically modified (GM) varieties;
- f. Ang pagtuon wala usab nagbatbat sa probabilidad nga ang proseso sa pagmugna og Bt talong makamugna usab sa lain pang dilikadong hilo nga makapeligro sa katawhan;
- g. Ang pagtuon nga mahimong lang gamiton sa Mahyco para suportahan ang ilang pagduso nga luwas ang Bt Talong mao ang isa ka higayong pagtuon sa ilaga. Pero ang maong pagtuon miagi usab ug mga sayop o procedural mistakes nga naghimo og sayop usab nga pagpresentar sa konklusyon o conclusion. Pananglit-an, ang normal nga pagkuha og “biochemical measurement” sa dugo mao ang 18-20 para mahibalan ang sitwasyon sa usa ka hayop, pero pito lang ang gihimo sa Mahyco.

Ngano ato man babagan ang field testing ug komersyalisasyon sa Bt Talong?

Sama sa India, nagatuo kita nga ang kakulangon sa malangkubon ug independenteng pagtuon sa risiko bahin sa Bt Talong, saktong basehanan aron ipahunong ang field testing. Ang pagpili sa Davao City isip usa ka field testing site para sa Bt talong maoy dayag nga pagsupak sa bag-ong gipasa nga balaud sa “Organic Agriculture Ordinance of Davao City (Ordinance No. 0384-10) nga nagduso og “organic farming systems and practices”. Klaro usab sa maong ordinansya nga dili mamahimong mag-uban ang organikong pananum ug ang GM nga mga pananum.

Bisan ang bag-ong gipasa nga Organic Agriculture Act of 2010 or RA 10086, naga ingon nga ang mga pananum nga Genetically Modified Organisms (GMO) wala nagasubay sa kauyokan sa organikong pagpanguma.

Kita nabalaka usab kabahin sa mga musunod:

- 1) **KULANG SA IMPORMASYON.** Katungod sa mga mag-uuma ug sa publiko nga mahibal-an ug masabtan ang tanan matang kabahin niining Bt talong aron masusi ang epekto niini. Apan walay klarong impormasyon ang gihatag gikan sa mga ahensya sa gobyerno bahin sa Bt talong.
- 2) **WALAY KONSULTASYON SA PUBLIKO.** Wala niagi sa proseso kon asa dapat naay konsultasyon sa publiko una aprubahan sa Scientific and Technical Review Panel (STRP) ug sa BPI ang pagpaagi sa field trial testings.
- 3) **ISYU SA LUWAS UG SEGURIDAD SA PAGKAON.** Kulang ang mga pagtuon bahin sa risiko niining Bt talong kung kini isabwag sa kinaiyahan. Kini pa lang , igo na nga rason aron babagan ang pagpatuman sa field testing.
- 4) **KONTAMINASYON UG PAGKAWALA SA NAGKADAIYANG KINABUHI O BIODIVERSITY.** Daghang mga kasinatian sa laing nasud ang nagpamatuod nga ang GMO makadaut sa kinaiyahan. Sa Mexico,nadaut ang mga kamaisan kay natakdan sa gisabwag sa Monsanto nga Bt corn. Mao kini pud ang nahitabo sa Hawaii ug sa Thailand sa pagsulod sa GM papaya. Dili dapat nato hulaton nga mahitabo pud kini sa Pilipinas sa pagsulod niining Bt talong.
- 5) **LAHI NA ANG MANAG-IYA SA SEMILYA.** Ang Monsanto na ang manag-iya sa binhi sa Bt talong. Kay matakdan ang mga native variety sa Bt talong, mapugos ang mga mag-uuma nga mupalit og binhi sa Monsanto aron lang naay itanum nga talong.
- 6) **MEKANISMO KABAHIN SA GMOs SA NASUD WALA NASUBAY UG KAKULANGON SA PAKIGKOMPROMISO.** Dili masaligan ang mga tawo nga nagdumala sa mga ahensya nga nagabantay sa mga GMO. Kasagaran, naay silay mga koneksyon sa mga dagkong chemical na korporasyon mao nga ang ilang mga interes nakatali gihapon sa mga interes sa mga korporasyon. Ayohon usa ang sistema bag-o ipatuman ang GM field testing aron walay sayop ug nasa interes sa mga mag-uuma ang mga desisyon nga buhaton niining mga ahensya..
- 7) **DILI KINAHANGLANON.** Daghang organikong pamaagi ang pwedeng mabuhat sa usa ka mag-uuma aron mapatay ang ulod sa talong. Dili na kinahanglanon pa nga musugal pa kita sa usa ka Bt talong nga walay kasiguraduhan ang epekto sa iyang hilo sa kalawasan ug kinaiyahan.

Unsa atong gusto mahitabo?

Tungod niini, gi-awhag namo ang local nga panggamhanan sa Davao City nga:

- **Magpahigayon ug imbistigasyon** kabahin sa “status”sa field trial sa syudad, mag-require ug transparency ug magpahigayon og konsultasyon sa publiko kabahin sa Bt Talong tungod kay katungod man natong mga katawhan ang masayud ug moapil sa paghimo og desisyon kabahin sa mga butang nga makaapekto sa atong panglawas ug sa atong kinaiyahan subay usab sa atong Local Government Code;
- **Ipaundang dayon ang field trial** kung nagsugod na kini;
- **Ipahigayon na dayon ang pagpatuman sa Organic Agriculture Ordinance,** tungod kay ang organikong pag-uma mao ang tamang stratehiya o pamaagi aron matubag ang lokal ug kalibutanhong problema sa seguridad sa pagkaon ug sa kinaiyahan

Para sa nasyonal nga gobyerno

- **Ipahunong dayon ang field trials sa Bt Talong sa tanang field sites sa Pilipinas ug ang planong pagkomersyo;** ug katibuk-ang pagpatuman sa Organic Agriculture Act 2010.

Unsa ang pwede nato mahimo?

- **Mag-organisa ug mga fora o meeting,** magpahigayon og pagtuon sa inyong komunidad aron madungagan ang kahibalo o pagsabot kabahin sa isyu
- **Ipaambit sa uban** ang maong isyu pinaagi sa emails, blog o texts
- **Motambong/mag-organisa ug mga prayer vigils,** magprotesta sa kalsada sa pagdili sa mga GMOs nga pananum
- **Mopirma sa mga signature campaign** kabahin sa isyu
- **Magpadala ug mga sulat sa mga government leaders** para ihunong ang field trials ug ang pagkomersyu sa BT Talong

Mayor Sara Duterte
Davao City Hall
City Hall Drive, Davao City

Secretary Proceso Alcala
Department of Agriculture
Elliptical Road, Quezon City.

For more information, contact: Angelica Castro, GOM Coordinator
Telephone No. 082.299.4552

